

Hlavní název: Tajemné dálky
Druh dokumentu: Monografie
ISBN: null
Autor: Březina, Otokar
Strana: [a] - 18

SYSTEM
◆KRAMERIUS◆

Podmínky využití

NK ČR poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny NK ČR a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny NK ČR není možné bez případného písemného svolení NK ČR.

Národní knihovna ČR
Klementinum 190
110 00 Praha 1

kramerius@nkp.cz

TAJEMNÉ DÁLKY * BÁSNĚ OTOKA
RA BŘEZINY * VYDANÉ NÁKLADEM
MODERNÍ REVUE V PRAZE * ROKU
MDCCCXCV.

10

TAJEMNÉ DÁLKY

Této Knihy vydáno bylo 300 výtisků, vesměs číslovaných, z nichž
prvých 17 exemplářů uplatněno jest autografem spisovatelovým.

Číslo

07

PRAHA
MODERNÍ REVUE

32 POŠTOVSKÁ ULICE 32

1895

VŠECHNA PRÁVA VYHRAZENA

OTOKAR BŘEZINA
TAJEMNÉ DÁLKY

NÁRODNÍ KNIHOVNA

1001218422

54 D 1587

DOTIŠTĚNO DNE 12 DUBNA 1895
V KNIHTISKÁRNĚ EMANUELA STIVÍNA PRAHA 146-II
PRO VYDAVATELSTVO
MODERNÍ REVUE

AMIRAL...
KNIHOVNA PRAHA

TAJEMNÉ DÁLKY

§ §

Ó sílo extasi a snů, z níž umění
plá barev vějířem a v tónech burácí!
Tvým kouzlem z myšlének se záře pramení,
jak z etheru se světlo nití vibraci.
Na oběť duše mé svůj žhavý sešli příval
o moci vítězná, jež v inspiraci pláš,
jak v oltář kamenný se oheň s nebe slíval,
když oběť krvavou naň kladl Eliáš.

V mé duši smutek dlí a hořké vůně teskné,
myšlénka má je voskovicí světla mdlého,
jež v těla svícnu nečistém se třesouc leskne
na oltář věčný postavena Neznámého.

Žen žhavý řet mé krve vášní neroznil
a lásky šílenství mi v zracích nezaplálo,
žár bílý rozkoše mi v nervech nezasvítíl
a vůni přátelství jsem v žití vdýchal málo.

Sám v tiché klausuře jsem počet žití řešil
a jenom nad svých snů jsem záhonem se shýbal,
více nežli v životě jen v myšlenkách jsem hřešil
a prelud miloval a páru tuh svých líbal.

Mé jaro bylo smutnou, elegickou písní,
již tichým tremolem mi život zahrál flétnou,
a dny mých radostí, jak trávy trs, jenž tísni
se při zdích, ve dlažbě, když kapky rosy slétnou.

Mé vzpomínky jsou bez barev a beze vláhy,
jak protěž v herbáři, jenž bílou plisni dýše;
nakyslý parfum chudoby jsem dýchal záhy
a ponížených žeň jsem klídl na své liše.

Zář grandiosní vesmíru když v zrak mi padla
sil věčných tajemství a osnoyami světla,
v mou duši odražená kosmu od zrcadla
v ohnisko palčivé a krvavé se střetla

Puch krve sražené jsem dýchal z dějin zvěsti
a hrůzu Neznámého z vlastní duše hloubi,
a zřel jsem v žití hru, kde блэдý přelud štěstí,
jak v perleti, se lomem vrchních vrstev snoubí.

Netoužím žizně své u žití svlažit břehu,
jak Gedeonův voj u zdrojů píti z dlaně:
paprsků mystických jsem v duši sebral něhu
a v chrámu Tajemství jsem klekl zadumaně.

Je smutna duše má a plna vůně teskné,
má myšlenka je voskovicí světla mdlého,
jež v těla svícnu nečistém se třesouc leskne
na oltář věčný postavena Neznámého.

Ó sílo extasi a snů, z níž umění
plá barev vějířem a v tónech buráci!
Tvým kouzlem z myšlének se záře pramení,
jak z etheru se světlo nití vibrací.
Na oběť duše mé svůj žhavý sešli příval
ó moci vítězná, jež v inspiraci plás,
jak v oltář kamenný se oheň s nebe vlíval,
když oběť krvavou naň kladl Eliáš!

Moje matka.

Šla žítim matka má, jak kajicnice smutná,
den její neměl vůně, barev, květů, jasu;
plod žiti suchý jen, jenž jako popel chutná,
bez osvěžení trhala se stromu času.

Prach ostrý chudoby jí v tváři krásu šlehal
a řezal do očí a v slzách zánět hasil,
jak samum v závějích se v její cesty sléhal
a ve svých vlnách umdlené jí sklenul asyl.

Pod tíží tmavých let svou naklonila šiji,
žeh práce žiravý ji z nervů svěžest leptal,
smrt svoji libala a v těžké agonii
ret její s úsměvem jen slova díky šeptal.

Na vlhký mramor chrámů klekávala v snění
v hrobových vůních voskovic a před oltáři,
a vonných útěch dešť i visí vykoupení
v své duše kalich chytala jak voňnou záři.

Ó matko má, dnes v světlo proměněná,
ty šipe zlatý, vystřelený do ohniska
Tajemství věčně planoucích! Zvuk tvého jména
na našich vlnách dochvěl se, však vim, jsi blízka!

Tvé mrtvé krve vychladlé jsem bledým květem
jenž vláhou zraků tvých se rozpučel a vzrůstal:
chuť trpkou života svým vlibalas mi retem
a твоjim dědictvím mi v duši smutek zůstal.

A půlnoc zelená když svítí nočním tiším,
ty z hrobu povstáváš a se mnou lože sdílíš:
v svém dechu známý rytmus tvého dechu slyším
a vlnou mého hlasu oživená kvílíš.

V mých žilách zahřívá se teplo tvého těla,
tvých zraků tmavý lesk se do mých očí přelil,
žeh víry mystický, jimž duše tvá se chvěla,
v mé duši v oheň žihavý a krvavý se vtělil.

A jako tvoje kdys i moje cesta smutná;
bez vůně den je můj, bez barev, květů, jasu;
plod žití suchý jen, jenž jako popel chutná,
tvým stínem ovíván se stromu trhám času.

Mrtvé mládí.

Na starém pianě, v kovových strunách spících,
jak z rozvlnění harf jsem slyšel rytmů spád,
jenž slznou rosou tonů mdlých a žalujících
se věšel na strun jemně vibrující drát.

V mé duši myšlenka jak těžká vůně vstala,
a píseň, v mládí svém již slýchával jsem pět,
do tváří dýchla mi a za ruku mě jala
a ztichlých do zahrad mě vedla zašlých let.

Hrou třpytných konstelac se nebes krása stkvěla,
do času ztichlých vod z ní kapal hvězdný čar,
kde v rakvi skleněné, jak světíc mrtvá těla,
mé mládí ležalo v rubáši zhaslých jar.

Pel zrůžovělých snů mu zkvetl v líci ovál
a slz mých tvrdý skvost mu spjal se v diadém
na svěžích údů jas, jež balsamoval
jsem čistých vzpomínek svých vonným pokladem.

A teplo mrtvých vnad, jež kynulo mi svěži
pod různým závojem, jež dnů mých úsvit tkal,
žár dlouhých pohledů, jež zhaslé v duši leží,
a mrtvé polibky, jichž nežehl mě pal;

krev hroznů zahořklá, z níž nadšení jsem nesał
a oheň objetí myšlenkou vychladlý,
déšť květův odváťých, jenž jednou v klín mi klesal,
však tknutím ruky mé umíral uvadlý;

žeh rozedněných zor, jenž tvář mi nezrůmnil,
mdlý plamen rosných duh, jenž nezkoupal mě v chlad,
svit zašlý bílých dní, jež čas mi v noci změnil,
jak noci jasný mír v den kalný beze vnad,

vše vzplálo v duši mé a v hudbě mrtvých přání
zaštkáním smrtelným se tráslo ozvěnou;
nad Mládí mrtvolou jsem stanul v zadumání,
jak milenec nad mrtvou dívkou svedenou.

Žeh bílý světla . . .

Žeh bílý světla v lampě duše mé jsi stáh,
 že v agonii rudé krvácí do šera.
 Pod zvlhlými klenbami dní jdu v myšlénkách,
 jak chodbami opuštěného kláštera,

kde o fresky stěn tříští se vlny soumraku
 a zapomenuté legendy v zčernalých rámech se tmí,
 jak okna prolomená v staletí zázraků
 do zasmušilých horizontů Tajemství.

A v kouřících dálkách, kde zsinale mlhy se strou
 nad arkýře paláců a v boulevardů ruch,
 vítězný život zmitá se a kypí vířící hrou
 v bizzarních pěnách vášní a síly a tuh;

žen ohnivě pohledy jiskrami prší do žádosti těl,
 spálená síla nervů pod lebkami tli,
 a v tisících illusích jásot a úzkost a žel
 třese se na napjatých strunách Tajemství.

Žeh bílý světla v lampě mé duše jsi stáh,
 že v agonii rudé krvácí do šera.
 Pod zvlhlými klenbami dní jdu v myšlénkách
 jak v kvilicích melancholiích večera,

a naslouchám hodinám Veliké Noci, bijícím tmou,
 až s věží věčného Města v kovových slzách se schví
 jak matutinum andělů v čekající duši mou
 ráz hodiny mé poslední, angelus Tajemství.

Přátelství duší.

Nám v jediný refrén roztála románci mláde. V šer dnu pohledy naše se libaly, jak v jediném objeti zachvění dvoji. S rozkoší dýchal jsem vůni tvé krve a v zahradách snů jak milenku u pějících vod má duše hledala tvoji.

K nám mluvila touha a vášně, hrůza a síla a hřích i zastřené tajemství zkamenělé přírody jedinou řečí; má myšlenka s tvou měla na tváři jeden jiskřivý smích i stejné stažení svalů a zblednutí bolestnou křečí.

A nádheru nocí dušema dvěma jsem jimal a ssál, jemné fluidum hudby chytal jsem dvoji nervovou spleť, a zázrak krásy, dvojm vězněný zrakem, v smutku mém hrál, jak paprsek dvojitě broušeným sklem když rozžhaven sletí.

Dnů setlelých mlho, jež házíš do duší rozklad i žel! Neznámých moří mrtvých výpary žhoucí a solné, v nichž vadnou aleje rozvitéch nálad a žiravý pel do květů na růžové žvlnění vůni se sráží a prolne!

Kdo rozložil slitá dvě světla? Kdo úsměv můj v tváři tvé zhas? Kdo našemu hlásu dal cizí přízvuk, že smyje se s duší? Kdo ochromil jemné chvění dotyku? A hodil tajemný kvas do našeho vína, jenž jeho žehnutí opojné ruší?

Proč v sadě mém záhon tvých liliji léta vypráhl zmar? Jak plovoucí ostrov urvaný z břehu mizíš mi v dáli. ve flakonu vzpomínek mých zhořkl tvých esencí čar, v němž hvězdy minulých noci a záře mých úsvitů vtály.

A cizí mi touha tvá, jak žena, z níž piješ rozkoš svých dnu. Z mých očí již neteče přival tvých slzí v bratrském zdroji a jenom nad hroby minulých jar na hřbitovech snů, jak fantom milenky mrtvé má duše potkává tvoji.

Tichá bolest.

Po černém koberci, jež k mému loži stínem
 v šat vonný kašmíru Noc tkala kyprou vlnou,
 ty's přišla, Milá má, a nalila's mi vínem
 svých retů hořkou číši plnou.
 Mé tělo projala's jak bledá záře divem,
 v mých nervech hořela's jak umírání pocit,
 a pohřben v loktech tvých, jak v chladném hrobě živém,
 pod tíží polibků jsem unavený procit.

Ó vteřin propasti, jež dálkou let jsem měřil,
 o prchlá vůně jar na krůpěj vteřin slitá!
 Snů našich záclonou se zážeh věčna šeril,
 jak den, jenž na východě svítá,
 a k točnám Tajemství šla's ruku v ruce se mnou,
 kde z lustrů zářivých do jisker, hran a faset
 hrál zázrak Věčného, na nebes líchu temnou
 jak zrní safírů a bílých ohňů naset.

Kdy sedla's k pianu, že po klávesů sněhu
 tvá ruka chvěla se na vlnách luny plání?
 A pěla's život můj, večerů mrtvých něhu,
 romanci snův a odřikání?
 Mých hodin spící sbor v tvé hudby náraz ožil,
 jak zvonů stříbrných angelus roztál tichem
 i píseň krve mé, již žhavým rythem do žil
 mi mládí vlévalo a skanďovalo smíchem.

Bol tužeb spálených z tvých tonů kouřil v dýmu,
 v kadencích rekvii, jak slzy v tváři zasech',
 a v žeň mou uzrálou třás touhu k Nejvyššímu,
 jak rosu sladké manny klasech.
 Mdlou vůni dýchal čas, když píseň tvá jím chvěla,
 ve hrozny cizích vin se slila květem taktů,
 a dávných sluncí žár i nocí hvězdná čela
 v tvých rytmů shlížela se v černém kataraktu.

Pak v tony tajemné strun zvířením jsi sáhla,
až množstvím výchvěvů se vznaly modrým jasem
na žhavou osnovu. Však oněmnělá táhla
tvá hudba Neznámého hlasem
v mém sluchu smrtelném. Pod klenby ticha kanul
mé duše ztlumen pláč, a v mlčenlivém stesku
až v okna andělů, jak oběť vůně vanul
žal budoucí mých dní a ozon příštích blesků.

Vzpomínka.

A. P.

Rythmem vašeho kroku a zmlženým rozechvěním hlasu
(v němž dřímou slova zapomenutá) vždy do žáru mi vzeplá
doutnající západ onoho dne a v zelenavém jasu
žene na mne oblaky vůní a márnivého tepla.

Po léta ve mně zrály ty vůně. A dnes, když je cítím,
otázka mrtvá a oněmlá se kouří z jich tlení,
myšlénky sladkosť, jež příliš pozdě roztála žitím,
hořící olej odkvetlých oliv. A brázdami snění

za noci plují s vln písni, jež stříká pod vesel mých metrem
a pod hvězd prostřenou mapou v dál zapadlou nesen,
a cítím, jak z ostrovů opuštěných do tváře dýchá mi větrem
mír cypřiší v květu, prohřátých stínů a planoucích vesen.

Den výroční.

Známa cesta, kterou jsem šel, se změnila v mých zrácích.
Stromy vyřstaly přede mnou z vyhaslého sněhu
jaksi jiné než jindy. V zelených svitech tlel západ,
hranice vyhaslá mrtvého dne, podivně smutný.

Ocelovým, svírajícím se kruhem úžil se obzor. Tma zrála.
Černá bratrstva lesů, zřel jsem, klekala k zemi,
jak k choru modliteb za zemřelé. Prikrov nebe se nížil
nad moji hlavou, jak stlačen a dolů vypjatý šerem.

A ticho se kouřilo z dálek, padalo zvyší a příšerně slavné
dusilo kroky. Šeptem úcty třásl se hlas mé duše.
(Bylo něco mdlého ve vzduchu, jak jeho svězest by vpila
žhavá žizeň rozžhatých hromnic.)

Toť čas, z nějž jindy s rozkoši tesknou jsem dýchal
dlouhé umírání barev a světél a naslouchal hudbě
bližících se stínů. Tajemný smysl mluvil ke mně
z těsné blízkosti noci, oddech věčného snění.

Dnes úzkost mi ovála tváře. A dávno zapadlá léta
se zdvihla v mé duši. Dech vlastní zdál se mi cizí,
jak někdo by vedle mne kráčel neviditelný
a známým dotykem sevřel mi chvějící ruku.

Oh, ano, Svatá! Tvá slavnost dnes v zahradách věčných!
Mši zádušní to pějí mé myšlenky, jak zvlněným chorem
v teplý pláč voškovic, kde rudá krev přetéká z číše
věčného světla v tvůj oltář, zastřený černě.

Van studený smrti dech' záclonu stínů v okna mé duše,
modlitba rozjímavé samoty útrpně stiskla mi ruku;
neboť mých vzpomínek řásnaté závoje černé,
jsou měkkým ložem, kde pro vždy vtiskla se forma
tvého mrtvého těla.

Modlitba večerní.

Ó smrti živých těl, již noc se stává dnem,
 svou šťávu tajemnou lej v moji teplou krev,
 svou mdlobou smrtelnou mne spoutej v loži mém,
 je měkká náruč tvá, jak bílé lokty děv.
 Ty vůni zázračná, z níž voní jiný svět,
 můj zemský život ztaj a nadpozemský zvlň
 a proseb žár a šleh, jenž spaluje mi ret
 a v tváři rudý plá, mi v duši ztiš a splň!

V mých oči tmavou svítilnu se, svatá, schyl,
 lej nový olej v ni a zapal poznání,
 ať zraků paprskem zřím na tisíce mil
 v šer mořských pralesů a výši rozplání;
 jak krystal s krystalem se skládá v lůně skal,
 jak květů pletivem se prýská barev jas,
 jak život vzbouzí se, jenž v lůně hmoty spal
 v bytosti nekonečný květ a vír a kvas.

A silou zvýšenou můj obdař lidský sluch,
 ať v rezonanční nástroj se mi promění,
 jimž přelévání šťáv a vzrůstu skrytý ruch
 jak hudby tajemné zázračné slyším vlnění;
 ať cítím rostlin puls i hudbu hvězdných dráh,
 paprsků světla lom a vzduchu ráz a šum,
 motýlů tichý let a v duši hlubinách
 myšlének tajný vznik a zápas, vír a tlum.

Od mojí myšlénky odpoutej zemskou tíž
 ať světla rychlostí prostorem šlehá v let,
 nad moři zelenou a křišťálovou řiš
 v hloub sopek vyhaslých i v země žhavý střed:
 v noc věčnou propastí ať bleskem zaletím,
 kde z zřidel ohnivých se žhavý tryská var,
 to jeskyň plačících, jichž slzy staletím
 v sen tuhnou kamenný pod baldachynů tvar.

A v točen dlouhou noc, kde věčný led a sníh
na skalách křišťálu polární září plá,
i v jihu smavý kraj, kde odalisek smích
v zahradách sultánů jak hudba vře a vlá,
nad vřavu národů a poušti němý stesk,
kde rytmem zesláblým umírá žití tep,
nad černé pralesy a horských štítů lesk,
nad zeleň prerií a zádumčivou step.

Ať všecko obsáhnu, všech cíle drah a cest
co vidím žít a mřít a růst a kvést a zrát,
sil živých věčný kruh, jenž konstellace hvězd
v své síti navléká a řídí vzlet a pád,
jenž trpí v duši nám a voní v liliji
a modrým plamenem nad bažinou se stkví:
ať douškem jediným já žízniv opiji
na březích věčnosti se vínem Tajemství.

V mé tělo pronikni a v každý nerv a sval
se z tajných zdrojů svých mi rozlej balsámem,
jak láva vytryskni a hoř a teč a pal,
v rozkoši šilených vzplanutí neznámém;
až smolnou pochodni žádosti žhavý dech
na popel dohoří tajemným ohněm tvým,
tu dechni v čelo mé a usnouti mne nech
v sen věčný, poslední, z něhož se nevzbudím.

Podzimní večer.

Do vzduchu prohřátého hltavě se ssaje
šedivý přival soumraku a z ohně šlechá
krvavý reflex pokojem. V mé duši taje
stlumená hudba snův a zádumčivá něha.

Nad pusté hřbitovy své stíny mlha hází,
jak slabý náčrtek ční kříže z šeré kresby;
a v lampách chrámových zář věčných světél vzchází
na zrudlé fresky zdi a na oltářní řezby.

Do moře šedých vln se pásy lesů noří
a proudy černých vod se zhustlé ke dnu níží;
zpěv panen klášterních se vlní z oratoří
a k ložím nemocných se těžký spánek blíží.

Na mramor plačící se slzná rosa ssedá;
do pláštů šedivých se kostry stromů choulí;
nad zemí obloha jak těžká klenba šedá
a v kámen tesaná se zdvihá dutou koulí.

Do prázdna vtéká čas a chví se noční stíny.
U černých moří prostoru se strhly hráze.
Vystříkla hustá pěna tmy a do hlubiny
zem pohlcená sesmykla se na své dráze.

A z obřích dimensí do temna pohroužených
jak tisícerych křídel vnímám šum a vání;
v něm slyším jást duši smrti vykoupěných
a nově narozených úpěnlivé lkání.

